Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет іноземних мов

Кафедра германського, загального і порівняльного мовознавства

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Вступ до спецфілології

обов'язкова дисципліна

Освітньо-професійна програма: Англійська мова і література та друга іноземна мова

Спеціальність:	**035 Філологія, 035.041 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)**
Галузь знань:	**03 «Гуманітарні науки»**
Рівень вищої освіти:	**перший (бакалаврський)**
	Факультет іноземних мов
Мова навчання:	**українська**
Розробник:	С.В. Кійко, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства
Профайл викладача (-ів)	**http://deutsch.chnu.edu.ua/?page_id=8**
Контактний тел.	(066) 72 88 077
E-mail:	**s.kiyko@chnu.edu.ua**
Сторінка курсу в Moodle	**https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=253**
Консультації	Очні консультації: за графіком консультацій Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю

2022-2023 н.р.

1. Анотація дисципліни

Курс „Вступ до спецфілології" є фундаментальною навчальною дисципліною у професійній підготовці майбутніх бакалаврів-філологів. Він охоплює такі ключові питання порівняльно-типологічного та історичного мовознавства, як походження, структура та закономірності розвитку германських мов, фонетичні, морфологічні і лексичні особливості західно-, північно- і східногерманських мов, методи дослідження мовного матеріалу. Курс передбачає розширення лінгвістичної підготовки студента, а також поглиблене вивчення проблем сучасного порівняльно-типологічного та історичного мовознавства.

2. Мета навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів другого року навчання факультету іноземних мов з теоретичними поняттями та основними положеннями порівняльно-історичного та контрастивного мовознавства, а також принципами діахронійних досліджень;
- розкрити особливості походження та розвитку західних, північних та східних германських мов, їх фонетичні, морфологічні і лексичні особливості;
- встановити та пояснити мовні відмінності на різних рівнях розвитку германських мов;
- ознайомити студентів з найдавнішими писемними пам'ятками германських мов та навчити їх аналізувати й перекладати тексти готською мовою.

3. Завдання:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.
ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

4. Пререквізити: Вступ до мовознавства; Вступ до спеціальності

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:
ПР 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
ПР 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ПР 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють
ПР 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПР 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності

6. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно з рішенням кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №10 від 29.10.2020), під час проходження цього курсу визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням:

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;
- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;
- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;
- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті: тренінги, освітні й практичні курси, семінари й вебінари, літні / зимові школи тощо.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни Вступ до спецфілології													
Форма навчання	**Рік підготовки**	**Семестр**	**Кількість**			**Кількість годин**						**Вид підсумкового контролю**
			кредитів	**годин**	**змістових модулів**	**лекції**	**практичні**	**семінарські**	**лабораторні**	**самостійна робота**	**індивідуальні завдання**	
Денна	2	3	3	90	3	15		15		60		іспит
Заочна	2	3	3	90	3	8				82		іспит

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Змістовий модуль 1. Теорія та історія германських мов											
Тема 1. Германське мовознавство і предмет його вивчення. Писемність у давніх германців	12	2	2			8	12	1				11
Тема 2. Західні германські мови, їх характеристика і розповсюдженість	12	2	2			8	12	1				11

Тема 3. Північні германські мови, їх характеристика	12	2	2			8	12	1				11
Разом за ЗМ1	36	6	6			24	36	3				33
	Змістовий модуль 2. Фонетична система давніх германських мов											
Тема 4. Закономірні звукові зміни у сфері консонантизму	14	2	2			10	14	1				13
Тема 5. Закономірні звукові зміни у сфері вокалізму	14	2	2			10	14	1				13
Разом за ЗМ 2	28	4	4			20	28	2				26
	Змістовий модуль 3 Граматична система давніх германських мов											
Тема 6. Категорії імені в давніх германських мовах.	10	2	2			6	9	1				8
Тема 7. Категорії дієслова в давніх германських мовах.	9	2	1			6	9	1				8
Тема 8. Принципи читання та аналізу готських текстів	7	1	2			4	8	1				7
Разом за ЗМ 2	26	5	5			16	26	3				23
Усього годин	**90**	**15**	**15**			**60**	90	8				82

3.2.1. Теми семінарських занять

№	Назва теми
1	Основні відомості про давніх германців. Класифікація германських племен. Співвідношення сучасних германських мов і племінних діалектів. Франкська держава. Рунічне, готське і латинське письмо. Хронологія виникнення і розгалуження давніх германських мов.
2	Західні германські мови: англійська, німецька, нідерландська, їдиш, африкаанс, фризька. Особливості історичного розвитку, найдавніші писемні пам'ятки.
3	Північні германські мови: датська, шведська, норвезька, ісландська, фарерська. Особливості історичного розвитку, найдавніші писемні пам'ятки.
4	Перший і другий пересуви приголосних. Закон Вернера. Ротацизм.
5	Мови-кентум і мови-сатем, їх характеристика і класифікація. Комбінаторні звукові зміни. Західногерманське подвоєння приголосних.
6	Система вокалізму в германських мовах. Дифтонгізація і монофтонгізація. Умлаут у германських мовах. Аблаут у германських мовах. Індоєвропейський та германський наголос. Закон кінця слів.
7	Читання та аналіз текстів готською мовою

3.2.2. Зміст самостійної роботи

№	Назва теми	Год.
1	Вивчити класифікацію та поширення західних германських мов.	2
2	Характеристика англійської мови. Періодизація історії англійської мови. Найдавніші писемні пам'ятки англійської мови.	2
3	Характеристика німецької мови та періодизація її історії. Писемні пам'ятки німецької мови	2
4	Характеристика нідерландської мови та періодизація її історії. Писемні пам'ятки нідерландської мови	2
5	Характеристика мови їдиш та періодизація її історії. Писемні пам'ятки мови їдиш	2
6	Характеристика мови африкаанс та періодизація її історії. Писемні пам'ятки бурської мови	2
7	Характеристика фризької мови та періодизація її історії. Писемні пам'ятки фризької мови	2
8	Класифікація та поширення північних германських мов.	2
9	Характеристика датської мови та періодизація її історії. Писемні пам'ятки датської мови	2
10	Характеристика шведської мови та періодизація її історії. Писемні пам'ятки шведської мови	2
11	Характеристика норвезької мови та періодизація її історії. Писемні пам'ятки норвезької мови	2
12	Характеристика ісландської мови та періодизація її історії. Писемні пам'ятки ісландської мови	2
13	Характеристика фарерської мови та періодизація її історії. Писемні пам'ятки фарерської	2

	мови	
14	Мовна ситуація в Швейцарії та Бельгії. Історичні чинники багатомовності.	2
15	Перший пересув приголосних (порівняно з індоєвропейською мовою-основою). Причини першого пересуву приголосних.	2
16	Винятки з першого пересуву приголосних. Закон Вернера. Ротацизм. Другий пересув приголосних.	2
17	Вивчити основотворчі суфікси імені в давніх германських мовах	2
18	Вивчити граматичні категорії прикметника в давніх германських мовах	2
19	Вивчити вказівні займенники в германських мовах.	2
20	Вивчити числівники в германських мовах	1
21	Вивчити претерито-презентні та неправильні дієслова в германських мовах	2
22	Вивчити категорії стану і способу в давніх германських мовах	2
23	Вивчити відмінювання сильних і слабких дієслів в германських мовах. Ознайомитися про походження дентального суфікса.	2
24	Вивчити особові займенники в германських мовах	1
25	Вивчити характеристики дієприкметника в германських мовах	2
26	Підготувати матеріал про провідних вітчизняних і зарубіжних германістів та їхні роботи	2
27	Опрацювання лекційного матеріалу	3
28	Підготовка до семінарських занять (1-7)	7
	Усього	60

Інформаційні ресурси для виконання самостійної роботи

1. Левицький В.В. Основи германістики: навчальний посібник для ВНЗ. Вінниця: Нова книга. Електронний ресурс: https://books.google.com.ua/books?id=3vxSDQAAQBAJ&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false
2. https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=253
3. Левицький В.В., Кійко С.В. Практикум до курсу "Вступ до германського мовознавства". Чернівці: Рута, 2007.

Технічне та програмне забезпечення

Очна форма: навчальна аудиторія з дошкою, підручник, практикум, комп'ютер, колонки, відеопроектор, мережа Інтернет, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Дистанційна форма: комп'ютер, відеокамера, мікрофон, мережа Інтернет, відеозв'язок на платформі Zoom, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Політика курсу

Відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02).

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна/письмова (тестування, презентація, реферат) відповідь студента. Форма підсумкового контролю іспит.

Засоби оцінювання: тести; усні відповіді; реферати/презентації/проєкти.

Засоби оцінювання:

Модульний тест – макс. 10 балів

Усна відповідь / реферат / презентація /проєкт – макс. 10 балів.

Критерії оцінювання видів робіт:

Модульний тест (питання, практичні завдання) оцінюються в 10 балів максимум, оцінювання за шкалою (див. таблицю).

Усна відповідь / презентація / реферат оцінюється в 10 балів за такими критеріями:

9-10 балів – студент вичерпно висвітлює питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади;

7-8 – студент достатньо повно висвітлює питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; проте відповідь має незначні неточності та помилки;

5-6 – студент неповно висвітлює питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;

3-4 – студент частково і недостатньо висвітлює питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

1-2 - студент частково і недостатньо висвітлює питання; не акцентує увагу на головних моментах, не наводить приклади; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має значні неточності та помилки.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену).

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарських заняттях, виконання тестових завдань). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 20 балів; за 2 модуль – 20 балів, за 3 модуль - 20 балів. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить 40 балів – за чотири питання екзаменаційного білету. Відповіді на питання в кожному з екзаменаційних білетів передбачають демонстрацію теоретично-практичних знань студента з історії і теоретичної граматики німецької мови. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання:

10-9 балів – студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;

8-7 – студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;

6-5 – студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;

4-3 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

2-1 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	**A**	відмінно	зараховано
80-89	**B**	добре	
70-79	**C**		
60-69	**D**	задовільно	

50-59	**E**		
35-49	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)								Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	40	100
7	7	6	10	10	7	7	6		
20			20		20				

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

1. Левицький В.В. Основи германістики: навчальний посібник для ВНЗ. Вінниця: Нова книга, 2008. https://books.google.com.ua/books?id=3vxSDQAAQBAJ&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false
2. Левицький В.В., Кійко С.В. Практикум до курсу "Вступ до германського мовознавства". Чернівці: Рута, 2007.
3. Колесник О.С. Давні германці та їхні мови: лінгвокультурологічний довідник. Чернігів: ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка, 2013.
4. Hempel H. Gotisches Elementarbuch: Grammatik, Texte mit Übersetzung und Erläuterungen. Berlin / Boston: De Gruyter Mouton, 2019. https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783111367767/html
5. Kluge F. Vorgeschichte der Altgermanischen Dialekte. Geschichte der Gotischen Sprache. Berlin / Boston: Walter de Gruyter, 2019.

5.2. Допоміжна

1. Андрушенко О.Ю. Вступ до германського мовознавства. Житомир: ЖДУ, 2010.
2. Зварич І. Історія англійської мови (курс лекцій і семінарів): навч. посіб. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2020.
3. Левицький В.В., Соловйова О.В. Антологія англійської мови: тексти з коментарями, вправи та етимологічний словник. Вінниця: Нова Книга, 2011.
4. Левицкий В.В. Германские языки и древние германцы. Черновцы: Рута, 2004.
5. Романова Н.В. Поетичні погляди давніх германців на світ та емоції: семантико-етимологічне дослідження: монографія. Херсон: Айлант, 2017.
6. Old English. Berlin: De Gruyter, 2017.
7. Sievers E., Paul H. Geschichte der Gotischen Sprache. In: Begriff und Geschichte der germanischen Philologie. Berlin / Boston: De Gruyter, 2019, Vol. 1. p. 407-416. Vol.1, p.407-416.

6. Інформаційні ресурси

http://inmo.org.ua/assets/files/Vstup%20do%20herm.%20movoznavstva.pdf
http://194.44.152.155/elib/local/1165.pdf
file:///C:/Users/juri/Downloads/Вступ%20до%20германської%20філології.pdf
https://www.academia.edu/3215562/Introduction_to_Germanic_Linguistics_Вступ_до_германського_мовознавства_
http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4882/1/Lunjova6.pdf